สรุปสาระสำคัญและมติการประชุมคณะอนุกรรมการพัฒนากฎหมาย กฎกระทรวง ระเบียบ และแนวทางปฏิบัติในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ครั้งที่ 1/2568
วันศุกร์ที่ 27 มิถุนายน 2568 เวลา 09.30 – 14.30 น.
ณ ห้องประชุมกำธร สุวรรณกิจ อาคาร 1 ชั้น 1 กรมอนามัย

ระเบียบวาระที่	สาระสำคัญ	มติที่ประชุม
1. เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ	*สาระสำคัญ* การประชุมคณะอนุกรรมการพัฒนากฎหมาย กฎกระทรวง ระเบียบ และแนวปฏิบัติ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ครั้งที่ 1/2568 มีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาประเด็นการแก้ไข ปรับปรุงกฎหมาย ตามรายงานประเมินผลสัมฤทธิ์ของพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 ที่ได้ดำเนินการแล้วเสร็จ เมื่อเดือนกันยายน 2567 โดยรายงานดังกล่าว เสนอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติใน 4 ประเด็น ดังนี้ 1) บทบาทและองค์ประกอบของคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น 2) บทบัญญัติเกี่ยวกับมาตรการในสถานศึกษา 3) บทบัญญัติที่ให้วัยรุ่นซึ่งถูกละเมิดสิทธิในการตัดสินใจด้วยตนเองตามมาตรา 5 หรือได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องกับกฎหมาย 4) การกำหนดโทษกรณีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นหรือคณะอนุกรรมการ *ข้อเสนอ* เพื่อทราบ	ทราบ
2. รับรองรายงานการประชุม ครั้งที่ 1/2567	*สาระสำคัญ* ฝ่ายเลขานุการฯ ได้จัดทำรายงานการประชุมคณะอนุกรรมการพัฒนากฎหมาย กฎกระทรวง ระเบียบ และแนวปฏิบัติ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ครั้งที่ 1/2567 เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 25 กรกฎาคม 2567 เวลา 13.30 - 16.30 น. ณ ห้องประชุมกำธร สุวรรณกิจ อาคาร 1 ชั้น 1 กรมอนามัย มีจำนวนทั้งสิ้น 11 หน้า โดยฝ่ายเลขานุการฯ ได้แจ้งเวียนหนังสือต่อคณะอนุกรรมการแล้ว เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2567 มีคณะอนุกรรมการขอแก้ไขเพิ่มเติม 2 ท่าน ฝ่ายเลขานุการได้ดำเนินการแก้ไขเรียบร้อยแล้ว *ข้อเสนอ* เพื่อรับรองรายงานการประชุม ครั้งที่ 1/2567	รับรอง
3. เรื่องสืบเนื่อง		
รายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559	*สาระสำคัญ* พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 ครบรอบระยะเวลาที่ต้องประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายให้แล้วเสร็จ ภายในปี พ.ศ. 2567 (31 ธันวาคม 2567) โดยกรมอนามัย ในฐานะผู้รับผิดชอบการประเมินผลสัมฤทธิ์พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์	ทราบ

ระเบียบวาระที่	สาระสำคัญ	มติที่ประชุม
	ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 ได้จัดทำรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 พร้อมทั้งแจ้งผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายไว้ในระบบกลางทางกฎหมาย (www.law.go.th) เรียบร้อยแล้ว *ข้อเสนอ* เพื่อทราบ	
4. เรื่องเพื่อทราบ		
การประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 ครั้งที่ 1/2568	*สาระสำคัญ* คณะอนุกรรมการพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 มีมติการประชุม ครั้งที่ 1/2568 เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2568 เห็นชอบให้คงไว้โดยหลักการตามบทบัญญัติเดิม เนื่องจาก (ร่าง) วาระแห่งชาติ ประเด็นส่งเสริมการมีบุตรอย่างมีคุณภาพ เพื่อพัฒนาประชากรและทุนมนุษย์ นั้น ยังไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 ที่มุ่งเน้นการป้องกันและการแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นอย่างบูรณาการบนพื้นฐานสิทธิของวัยรุ่น *ข้อเสนอ* เพื่อทราบ	ทราบ
5. เรื่องเพื่อพิจารณา		
(ร่าง) ประเด็นปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559	*สาระสำคัญ* จากรายงานประเมินผลสัมฤทธิ์ของพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 ที่ได้ดำเนินการแล้วเสร็จ เมื่อเดือนกันยายน 2567 นั้น เนื้อหาส่วนใหญ่ของพระราชบัญญัติฉบับนี้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบันแล้ว จึงยังไม่สมควรยกเลิกหรือปรับปรุงพระราชบัญญัตินี้ใหม่ทั้งฉบับ อย่างไรก็ดี ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นในปัจจุบันมีแนวโน้มลดความรุนแรงลง แต่ยังเป็นปัญหาสำคัญในบางพื้นที่ ทำให้สถานะของปัญหามีลักษณะเป็นปัญหาในทางปฏิบัติที่มีความจำเพาะต่อพื้นที่มากขึ้น ประกอบกับกลไกการบังคับใช้กฎหมายและสภาพบังคับทางกฎหมายยังไม่ทำให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร จึงสมควรพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติใน 4 ประเด็น ดังนี้ (1) คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น (1.1) ปรับปรุงบทบาทของคณะกรรมการฯ โดยปรับเปลี่ยนให้เป็นทั้งคณะกรรมการนโยบายและคณะกรรมการที่กำหนดแนวทางในทางปฏิบัติระหว่างหน่วยงาน โดยในส่วนของการกำหนดนโยบายเห็นควรเพิ่มเติมให้มีการจัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นในระดับพื้นที่ รวมทั้งให้มีอำนาจกำหนดมาตรการหรือระเบียบปฏิบัติสำหรับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับภูมิภาคหรือระดับพื้นที่ หรือในพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใดที่มีความจำเป็นเฉพาะด้วย รวมทั้ง	1. เห็นชอบให้คงไว้ตามบทบัญญัติเดิม แต่เห็นสมควรให้ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมในประเด็นดังนี้ (1.1) เห็นควรเพิ่มระเบียบ/แนวทางปฏิบัติสำหรับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับภูมิภาคหรือระดับพื้นที่ (1.2) เห็นควรเพิ่มกรรมการผู้แทนเด็กและเยาวชน เป็น 4 - 6 คน ตามสัดส่วนภาคต่าง ๆ เพื่อให้มีผู้แทนของเด็กและเยาวชนครบทุกภูมิภาคของประเทศ และเพิ่มองค์ประกอบ

ระเบียบวาระที่	สาระสำคัญ	มติที่ประชุม
	มีอำนาจกำหนดแนวทางการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาที่มีลักษณะเฉพาะในแต่ละพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม และสามารถแก้ไขปัญหาระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไปด้วย ทั้งนี้ เนื่องจากการตัดสินใจเชิงนโยบายตามกฎหมายปัจจุบัน จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีอยู่แล้วจึงเห็นควรแก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการฯ โดยไม่ต้องกำหนดให้นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และตัดองค์ประกอบที่เป็นข้าราชการการเมืองทั้งหมด เพื่อให้สามารถจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายและขับเคลื่อนการดำเนินงานได้คล่องตัว และมีการกำหนดแนวทางเพื่อประสานงานในทางปฏิบัติได้มากยิ่งขึ้น (1.2) ปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น โดยไม่ต้องกำหนดให้นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ และตัดองค์ประกอบคณะกรรมการที่เป็นข้าราชการการเมืองออก รวมทั้งตัดองค์ประกอบหน่วยงานที่ไม่ได้เกี่ยวข้องโดยตรงกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฯ ออก เช่น ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม และปลัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งสอดคล้องกับหลักเกณฑ์การจัดตั้งคณะกรรมการในกฎหมาย ตามคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย เรื่อง การใช้ระบบคณะกรรมการในกฎหมาย (ออกตามความในพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562) ที่กำหนดให้หลีกเลี่ยงการกำหนดให้นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ เว้นแต่กฎหมายนั้นเกี่ยวกับนโยบายระดับชาติ และกรรมการโดยตำแหน่งให้กำหนดเพียงเท่าที่จำเป็นและเฉพาะตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของคณะกรรมการนั้นโดยตรง นอกจากนี้ สมควรเพิ่มกรรมการผู้แทนเด็กและเยาวชน เป็น 6 คน ตามสัดส่วนภาคต่าง ๆ เพื่อให้มีผู้แทนของเด็กและเยาวชนครบทุกภูมิภาคของประเทศ และเพิ่มองค์ประกอบกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมายด้วย รวมเป็น 6 คน เพื่อให้สอดคล้องกับสัดส่วนกรรมการที่เป็นผู้แทนเด็กและเยาวชน (2) แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับมาตรการในสถานศึกษา เพื่อให้การดูแลและความคุ้มครองแก่วัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ซึ่งมีอายุเกินกว่า 20 ปี แต่ยังคงศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษาหรือระดับที่เทียบเท่า ให้ได้รับสิทธิต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการแก้ไขข้อจำกัดเรื่องอายุของวัยรุ่นเฉพาะกรณีวัยรุ่นที่ยังศึกษาอยู่ในสถานศึกษา (3) เพิ่มเติมบทบัญญัติที่ให้วัยรุ่นซึ่งถูกละเมิดสิทธิในการตัดสินใจด้วยตนเองตามมาตรา 5 หรือได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องกับกฎหมาย สามารถร้องเรียนต่อคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นได้ รวมทั้งกำหนดให้คณะกรรมการดังกล่าว มีอำนาจหน้าที่ในการวินิจฉัยการกระทำตามข้อร้องเรียนดังกล่าวว่าสอดคล้องกับกฎหมายหรือไม่ และสามารถออกคำแนะนำให้ผู้ซึ่งปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายแก้ไขข้อบกพร่องได้ รวมถึงเผยแพร่คำวินิจฉัยดังกล่าวเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติตามกฎหมายแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรายอื่น ซึ่งจะทำให้คำวินิจฉัยดังกล่าว	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมายด้วย รวมเป็น 6 คน เพื่อให้สอดคล้องกับสัดส่วนกรรมการที่เป็นผู้แทนเด็กและเยาวชนด้วย 2. มอบหมายฝ่ายเลขานุการดำเนินการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อพิจารณาแนวทางในการเพิ่มองค์ประกอบและบทบาทหน้าที่ในส่วนของผู้แทนเด็กและเยาวชน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ในคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นต่อไป

ระเบียบวาระที่	สาระสำคัญ	มติที่ประชุม
	มีสถานะเป็นกฎหมายอย่างอ่อน (soft law) เพื่อสร้างสภาพบังคับทางกฎหมายโดยไม่ต้องกำหนดโทษของผู้ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย (4) แก้ไขเพิ่มเติมการกำหนดโทษกรณีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นหรือคณะอนุกรรมการในการเรียกบุคคลมาให้ข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นหรือส่งคำชี้แจง ข้อมูล หลักฐานหรือวัตถุใด ๆ มาใช้ประกอบการพิจารณาโดยเปลี่ยนให้เป็นการปรับเป็นพินัย เนื่องจากความผิดดังกล่าวเป็นความผิดที่ไม่ร้ายแรงจึงไม่ควรกำหนดเป็นโทษอาญา ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการกำหนดโทษอาญาในกฎหมาย ตามคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย เรื่อง การกำหนดโทษอาญาในกฎหมาย (ออกตามความในพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562) *ข้อสังเกต* การปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น จากการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องเห็นด้วยกับหลักการปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการฯ ข้างต้น แต่เห็นว่าเนื่องจากปัจจุบันยังอยู่ในระยะแรกของการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งคณะกรรมการฯ ได้มีการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่ระหว่างดำเนินการและติดตามการดำเนินการตามนโยบายดังกล่าว จึงเห็นควรชะลอการเสนอปรับปรุงอำนาจหน้าที่และองค์ประกอบของคณะกรรมการฯ ออกไปก่อน *ข้อเสนอเพื่อพิจารณา* 1) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อ (ร่าง) ประเด็นปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 ตามรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 2) มอบหมายฝ่ายเลขานุการดำเนินการต่อไป	
6. เรื่องอื่น ๆ	ไม่มี	